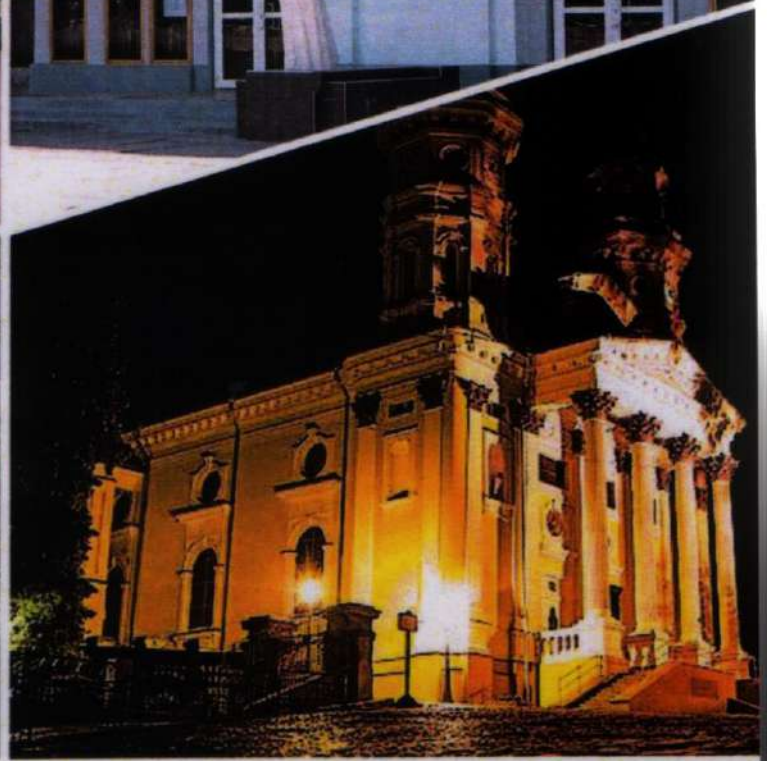
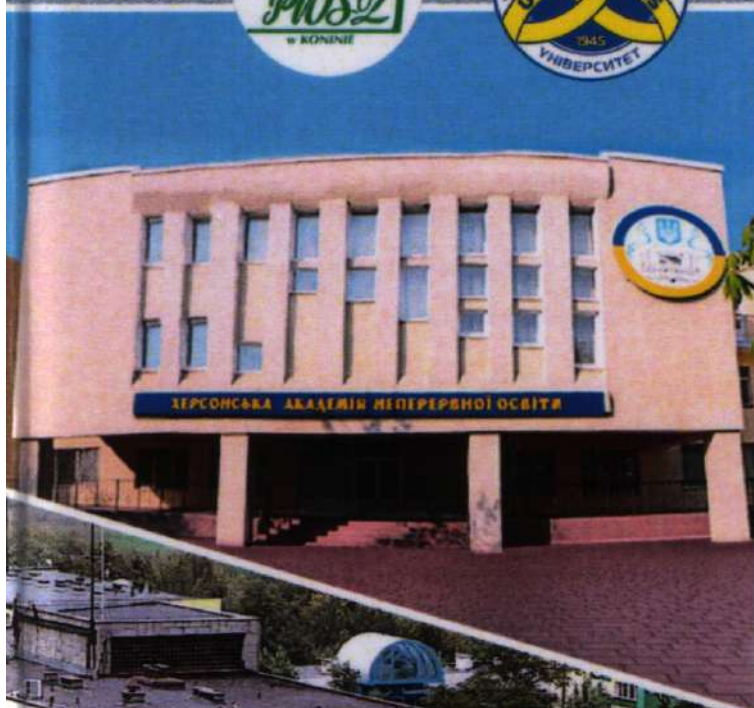

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY.
WYMIARY INTERDYSYPLINARNE**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.
ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ВИМІРИ**

2019

Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг

2019

Konin – Uzhorod – Cherson – Krzywý Róg

4. Гавриков К.В., Мандриков В.Б., Шкляр А.Л. Технология автоматизированной оценки динамики физического и функционального состояния организма человека. *Вестник новых медицинских технологий*. 2006. Т. 8. № 3. С. 143–144.
5. Королева Н.С., Жижин К.С. Акмеологический базис социально-гигиенического мониторинга здоровья студентов ГОУ СПО медицинского профиля. *Успехи современного естествознания*. 2010. № 10. С. 26–31.
6. Маркина Л.Д., Маркин В.В. Прогнозирование развития дезадап- тационных состояний и алгоритм их эффективной коррекции. *Тихоокеанский медицинский журнал*. 2008. № 3. С. 29–36.
7. Халикова С.С. Здоровьесберегающая деятельность вузов: мониторинг оценки эффективности. *Власть и управление на Востоке России*. 2011. № 1. С. 200–204.
8. Чеченин Г.И. Методологические и организационно- технологические аспекты социально-гигиенического мониторинга (СГМ) здоровья населения и среды обитания. *Сибирский педагогический журнал*. 2010. № 6. С. 44–54.

Тетяна ПОЛУЛЯЩЕНКО

(Кремінна, Луганська область, Україна)

СОЦІАЛЬНО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АГРЕСИВНОСТІ У СПОРТІ

Актуальність. Загальновідомо, що фізична культура має благотворний вплив на процес формування гармонійно розвинутої особистості. Однак в останній час збільшилась кількість статей, головним чином у суспільній пресі, яка освітлює про те, що самовдосконалення особистості засобами спортивної діяльності часто призводить до конфліктних ситуацій по відношенню даної особистості з оточуючими. Зокрема актуальною є проблема агресивності, яка проявляється спортсменами як під час змагань, так і в побуті. Дана проблема пов'язана з загальною тенденцією демократії і морального оновлення, яке відбувається у даний час у суспільстві. Подібні об'єктивні передумови дають можливість провести ретельний аналіз агресивності, яка розвивається в процесі фізкультурно-спортивної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Сам термін «агресивність» появився в науково-спортивній літературі в кінці 70-х на початку 80-х рр. [3, 13]. Науковці аналізуючи феномен агресивності, виділили наступне: емоції спортивної злості, емоції спортивного захоплення, спортивний азарт. Причому фахівці пов'язують появу цих емоцій не стільки з вольовими якостями, скільки з залежністю від виховання фізичних якостей. Тут агресивність радять розуміти, як моральну категорію. Закордонні психологи визначають агресивність, як виключно вроджене, природне явище [4, 165].

Різниця в трактовці поняття «агресивність» становиться більш розуміють, якщо провести аналіз основних факторів, які впливають на розвиток фізкультурно-спортивної діяльності. Але такий аналіз можливий лише при умові підходу до фізкультурно-спортивної діяльності саме як до трудової діяльності. І тут ключовим являється проблема предмету труда в процесі фізкультурно-спортивної діяльності. Ця проблема практично не розроблялася дослідниками з фізичної культури і спорту. Можна відмітити роботи, в яких підняті питання суспільного значення спорту, виокремили його в особу сферу трудової діяльності [8, 65].

Т. Сосина та інші філософи вважають, що в загальному виді предмет труда є «процес становлення соціального в природному, фазами якого виступає річ (явище) – конкретне природно-соціальна освіта. Початок ланцюга – предмет природи, її фінал – кінцевий продукт, призначений для виробничого і особистого використання».

В. Томілов предмет фізкультурно-спортивної діяльності визначає, як особистість, яка здатна до творчості в даній діяльності. Результат такої творчості – подолання рекордних рубежів, пізнання людиною самого себе через процес фізкультурно-спортивної діяльності. Предмет

даної діяльності характеризується двома якісними признаками, притаманними предмету труда влюбій діяльності: подвійністю і відношенням до виробничих сил.

Подвійність виражається в тому, що з однієї сторони, предмет фізкультурно-спортивної діяльності – це матеріальна освіта, фізична сутність людини, з другої – це матеріальна основа являється носієм духовних і соціальних цінностей і від їх стану прямо залежить формування соціальних відношень. Поява подвійності в просторово – часовому аспекті (річ і процес становлення речей) також ярко виражені в ході розгляду основних етапів становлення особистості в процесі фізкультурно-спортивної діяльності тобто на етапах участі в масовому і в великому спорті [7, 34].

Отже, особливістю відношення фізкультурно-спортивної діяльності до виробничих сил суспільства, являється їх фактичний збіг, оскільки в якості виступає сам учасник спортивної діяльності. Тому людина в суспільному виробництві є головною складовою частиною виробничих сил.

Творча участь особистості в любій сфері діяльності можна характеризувати ступенем її активного впливу на суспільне життя. Ця активна позиція в залежності від конкретних прийомів вираження, від рівня активності може трактуватись як агресивність.

Розглядаючи агресивність в історичному аспекті, необхідно врахувати два моменти. Перший це виникнення спорту, як виду суперництва було названо із-за необхідності удосконалення в бойових навиках і як засіб підготовки до воєнних дій. Основними видами змагань на ранніх етапах становлення спорту були боротьба, скачки на колісницях, біг, метання спису та інше, тобто рухові навички, не просто мали військове значення, а й безпосередньо взяті з бойових дій. Це історичні умови від самого початку сприяли розвитку в спортивній діяльності агресивних установок.

По-друге, спорт, як суперництво виникло і як результат особистої трудової діяльності людини в процесі освоєння ним природи. Остання, незважаючи на зовнішню пасивність, завжди виступала в ролі активного суперника людини. Це визначається слабим розвитком виробничих сил, які потребують освоєння нових знарядь праці, прийомів та розвитку чисто фізичних якостей з метою освоєння природних багатств. Ця сторона діяльності також вимагала прояву елементів агресивності.

Визначальне значення суспільних відносин сприяє формуванню ідеологічних задач і в сфері фізкультурно-спортивної діяльності. У відповідності з традиціями соціальної психології у вивченні проблеми особистості, малих груп зроблено уклон в сторону аналізу біологічної сутності людини.

Вочевидь, детальний аналіз впливу різних факторів на становлення фізкультурно-спортивної діяльності повинен враховувати взаємний зв'язок соціального і біологічного початку у формуванні предмету фізкультурно-спортивної діяльності.

Виникає питання яким чином трактувати біологічні причини агресивності у спорті? Щоб відповісти на питання спочатку треба вияснити головну особливість фізкультурно-спортивної діяльності – її направленість на фізичний розвиток. При цьому під фізичним розвитком варто розуміти не стільки м'язів розвиток, скільки становлення специфічної психологічної особистості. Це психологія суперництва, спортивного поєдинку. Головна мета – прагнення та утримання лідерства. Останнє повинно розумітись, як засіб активного втручання в процес взаємних відносин людей.

Наукові дослідження дозволяють розкрити більш глибокі причини змін, які відбуваються з організмом людини під впливом фізкультурно-спортивної діяльності. Серед них особливе місце займає вплив діяльності залоз внутрішньої секреції, характер виділення гормонів [3, 153].

Перш за все треба відмітити вплив фізичного навантаження на ступінь виділення гормонів. Після виконання силових вправ відмічається збільшення рівня тестостерону в крові. Збільшення

рівня гормону сприяє покращенню показників фізичних якостей, що привело до широкого використання на практиці фізкультурно-спортивної діяльності анаболічних стероїдів.

Проте зокрема чистого анаболічного ефекту на стан психіки, мають і психотропний ефект, що сприяє розвитку стресу. Проведені дослідження ще у 80-ті роки показали, що збільшений рівень андрогенів у крові полегшує падіння у тварин. Це перші вітчизняні дослідження проведені з вивчення агресивності тварин та засобів їх фармакологічної регуляції. В цих дослідженнях також аналізувалась роль гормональних засобів в інтеграції агресивного нападу.

Підвищення агресивності, зміна ціннісних орієнтацій може привести до втрати почуття самозбереження і навіть смерті в наслідок добитись перемоги любою ціною. В пресі спостерігаємо випадки смерті спортсменів в результаті прийому різних заборонених препаратів. Стрес сам по собі може визвати незворотні процеси функціональних зрушень в організмі, в такій ситуації відбувається переключення первісної мети фізкультурно-спортивної діяльності. Із засобів удосконалення особистості, її розвитку фізичних і духовних якостей спортивна діяльність перетворюється на самознищення. З особистості творчої формується особистість, яка заперечує всяку творчість. Агресивність, як біологічна якість перетворюється у моральну категорію [6, 145].

В процесі дослідження було проведено анкетування серед спортсменів різної кваліфікації і стажу занять. Метою анкетування було виявити можливі закономірності морального становлення особистості в процесі спортивної діяльності, щоб виявити шляхи подолання морально-психологічної деформації, уникнути конфліктних ситуацій в процесі підготовки учасників змагань.

Анкетування проводилося з допомогою комп'ютерної програми, виявилось, що в якості критерію для виявлення не явно виступаючих моральних аспектів фізкультурно-спортивної діяльності може служити рівень спортивної майстерності, стаж занять.

Висновки. На закінчення можна сказати, що з ростом спортивної майстерності, стажу занять збільшується і рівень конфліктності (або агресивності), і навпаки. Тобто критерієм агресивності може служити не сама майстерність, а швидкість росту цієї майстерності. Зрозуміло, що використання такого критерію може дати об'єктивну картинку тільки з урахуванням об'єктивних факторів суспільного життя. Таким чином під час організації педагогічного процесу в рамках фізкультурно-спортивної діяльності необхідно враховувати можливу деформацію моральності спортсмена під впливом специфічних факторів спортивної діяльності. Ця деформація виражається в різних агресивних якостях, завдяки яким, частіше всього досягався чисто спортивний результат, в кінці-кінців призводить до негативних зміни первісної мети фізкультурно-спортивної діяльності, яка повинна сприяти гуманізації суспільного життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Практическая психодиагностика: Методики и тесты. Самара. М.: Издательский дом «Бахрах», 2001. 320 с.
2. Берон Р., Річардсон Д. Агрессия. Санкт-Петербург: «Питер», 2000. 250 с.
3. Горбунов Г.Д. Влияние физических нагрузок на психические процессы: Канд.дис. Л., 1967. 230 с.
4. Лоренц К. Агресія. М.: «ЭКМО», 1994. 280 с.
5. Лютова Е.К., Моница Т.Б. Психокоррекционная работа с гиперактивными, агрессивными, тревожными и аутичными детьми. М.: «Эксмо», 2000. 350 с.
6. Полулященко Т.Л. Психологічна стратегія в процесі тренувань на витривалість. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. Старобільськ, 2018. № 4 (318). С. 143–152.
7. Пуни А.Ц. Проблема личности в психологии спорта. М., 1980. 152 с.
8. Родионов А.В. Психолого-педагогические методы повышения эффективности решения оперативных задач в спорте: докт. дис. М., 1990.

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIwersytet Narodowy w Użhorodzie
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AKADEMIA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W CHERSONIU
ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
PAŃSTWOWY UNIwersytet Pedagogiczny w Krzywym Rogu
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

PROGRAM ПРОГРАМА

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY.
*WYMIARY INTERDYSCYPLINARNE***

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.
*ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ВИМІРИ***

**Materiały VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej
Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції**

**26 kwietnia 2019 roku
26 квітня 2019 року**

**Konin – Użhorod – Chersoń – Krzywy Róg
Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг**

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА В КОНІНІ
UNIWERSYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AKADEMIA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W CHERSONIU
ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
PAŃSTWOWY UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY W KRZYWYM ROGU
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**PROGRAM
ПРОГРАМА**

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY.
WYMIARY INTERDYSCYPLINARNE**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.
ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНІ ВИМІРИ**

**Materialy VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej
Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної конференції**

**26 kwietnia 2019 roku
26 квітня 2019 року**

**Konin – Użhorod – Chersoń – Krzywy Róg
Конін – Ужгород – Херсон – Кривий Ріг**

2019

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Ян Гжесяк (Jan Grzesiak) – д-р габ., надзвичайний професор кафедри педагогіки та соціальної праці Державної вищої професійної школи в Коніні (Польща)

Іван Зимомря – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та практики перекладу Ужгородського національного університету

Василь Ільницький – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Катажина Войтеховска (Katarzyna Wojciechowska) – д-р, Університет Казімежа Великого в Бидгощі (Польща)

Марія Собещик (Maria Sobieszczyk) – д-р, Університет Казімежа Великого в Бидгощі (Польща)

Ева Чая (Ewa Czaja) – д-р, викладач Вищої школи педагогіки ім. Мешка I в Познані (Польща)

Микола Зимомря – доктор філологічних наук, завідувач кафедри германських мов і перекладознавства Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Юлія Кузьменко – доктор педагогічних наук, доцент КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Валентина Бойчук – викладач соціальних дисциплін вищої кваліфікаційної категорії вищого навчального комунального закладу «Білгород-Дністровське педагогічне училище» Одеської області

Наталія Габчак – завідувач кафедри туризму, кандидат географічних наук, доцент, декан факультету туризму та міжнародних комунікацій Ужгородського національного університету

Ніна Грибок – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини та фізичної реабілітації Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Павло Давидов – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мовних та гуманітарних дисциплін №1 Донецького національного медичного університету м. Лиман

Оксана Жигайло – кандидат психологічних наук, доцент кафедри математики та методики викладання математики початкового навчання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Олена Зимомря – кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжнародних комунікацій факультету туризму та міжнародних комунікацій Ужгородського національного університету

Олександр Непша – старший викладач кафедри фізичної географії і геології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Котова Олена – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спортивних дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Шикунда Анжела – студентка I курсу магістратури природничо-географічного факультету, спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

«Вплив фізичної культури на здоров'я молоді в сучасних соціально-економічних умовах».

Малетич Надія – старший викладач кафедри фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Слімаковський Олег – завідувач кафедри фізичного виховання, кандидат наук з фізичної культури та спорту, доцент Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Волошин Оксана – старший викладач кафедри фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

«Розвиток фізичних навичок школярів: психолого-педагогічний аспект».

Недурубко Світлана – старший викладач кафедри фізичного виховання та здоров'я Національного фармацевтичного університету

«Технологія соціально-гігієнічного моніторингу функціонального стану і адаптаційних можливостей студентів».

Непша Олександр – старший викладач кафедри фізичної географії і геології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Прохорова Лариса – кандидат геологічних наук, доцент кафедри фізичної географії і геології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

«Фактори, які визначають стабільність акумулятивних форм берегової зони Північного Приазов'я».

Полулященко Тетяна – старший викладач кафедри спортивних дисциплін, Навчально-науковий інститут фізичного виховання і спорту ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Україна, м. Кремінна

«Соціально-біологічні аспекти агресивності у спорті».

Проценко Андрій – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спортивних дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Данченко Павло – студент I курсу магістратури природничо-географічного факультету, спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

«Основні положення підготовки юних футболістів на початковому етапі підготовки в дитячо-юнацькій спортивній школі».